

Strategiatyön osallisuustoimenpiteiden tulosten tulkinta ja johtopäätökset

Heidi Snellman

27.6.2025

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Tiivistelmä tuloksista ja johtopäätöksistä 1/2

Tämän dokumentin tarkoitus on tiivistää strategian valmistelun osallisuustoimenpiteiden tulkinta ja johtopäätökset. Strategiatyön osallisuustoimenpiteiden tulosten analysointi on tehty tekoälyavusteisesti. Eri osallisuustoimenpiteisiin on osallistunut yhteensä noin 2 000 henkilöä. Luku täsmentyy, kun vielä jäljellä olevat toimenpiteet on toteutettu syksyllä.

Syksyn toimenpiteet päivitetään tulosaineistoon. Tässä vaiheessa voidaan kuitenkin tehdä tulkinta ja johtopäätökset tuloksista, koska osallistujien ja osallistujaryhmien esiin tuomat asiat ovat alkaneet toistaa itseään. Toimenpiteiden toteutukseen voi tutustua tarkemmin osiossa Miten osallisuutta mahdollistettiin (diat 15–19).

Tulosten perusteella henkilöstö, väestö ja sidosryhmät kokevat strategisiin tavoitteisiin tärkeiksi seuraavia teemoja: ennaltaehkäisy ja hyvinvointi, asiakaslähtöisyys ja palveluiden saatavuuden parantaminen, henkilöstön hyvinvointi, tasa-arvo ja saavutettavuus, nuorten ja nuorten aikuisten sekä lapsiperheiden sekä vanhempien hyvinvointi, yhteistyö ja yhteiskehittäminen, moniammatillinen yhteistyö, palveluiden laatu, palveluiden sujuvuus ja jatkuvuus, johtaminen ja päätöksenteko.

Tiivistelmä tuloksista ja johtopäätöksistä 2/2

Edellä mainituista teemoista korostuvat erityisesti seuraavat sisällöt:

1. Sairauksia ennaltaehkäisevät ja hyvinvointia parantavat toimenpiteet. Tavoitteellinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa toimenpiteiden toteuttamisessa.
 - Ennaltaehkäisevät toimet, kuten neuvola, koulu, päivähoito, perusterveydenhuolto ja terapiatakuu, jotta raskaita palveluja tarvittaisiin jatkossa nykyistä vähemmän.
 - Nuorten hyvinvointiin panostaminen, erityisesti mielenterveysongelmien ehkäisy ja hoito. Nuoret mukaan suunnitteluun.
2. Tasa-arvon vahvistaminen vammaisten, sukupuolivähemmistöjen ja eri kieltä äidinkieltään puhuvien välillä. Palveluiden saavutettavuuden ja tasavertaisuuden parantaminen.
3. Hoitoon pääsyn, hoidon oikea-aikaisuuden ja laadukkuuden parantaminen sekä palveluiden vaikuttavuuden ja jatkuvuuden varmistaminen.
4. Asiakkaan kohtaaminen palveluissa kokonaisuutena ja palvelun sujuvuus. Omatoimijuuden vahvistaminen.
 - Asiakkaille ja potilaille pitäisi jakaa enemmän tietoa, miten he voivat ottaa vastuuta omasta hoidosta.
 - Asiakkaita on kuunneltava ja heidän omaa toimijuuttaan ja vastuunottoaan omasta hoidostaan on vahvistettava.

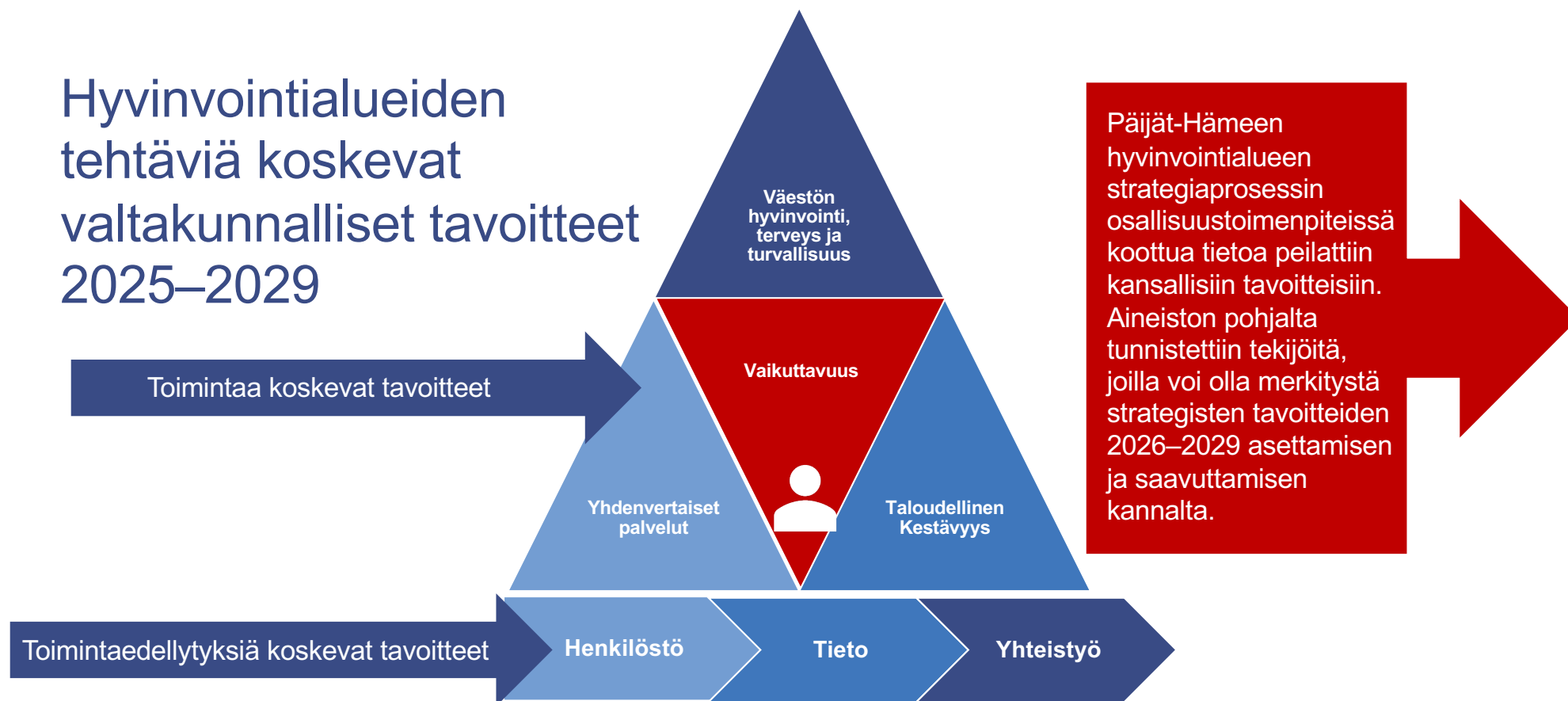

Tulosten peilaus kansallisiin tavoitteisiin

SWOT-analyysi

Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet 2025–2029

Lähde:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/166323/VN_2025_57.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Vahvuudet

Henkilöstö kokee tärkeäksi yhteistyöhön ja yhteiskehittämiseen panostamisen ammattilaisten ja eri toimijoiden kesken. (toimintaedellytys yhteistyö).

Yhteistyö ja moniammatillinen toiminta on voimavara palveluiden kehittämisessä ja tarjoamisessa (toimintaedellytys yhteistyö).

Yhteinen tahtotila perusterveydenhuollon palveluihin panostamisen lisäämisen tarpeesta (taloudellinen kestävyys).

Henkilöstö suhtautuu tekoälyn mahdollisuuksiin myönteisesti (toimintaedellytys).

Heikkoudet

Tasa-arvon vahvistaminen vammaisten, sukupuolivähemmistöjen ja eri kieltä äidinkielenään puhuvien välillä (yhdenvertaiset palvelut).

Palveluiden saavutettavuuden ja tasavertaisuuden parantamisen toteutuminen (yhdenvertaiset palvelut).

Hoitoon pääsy ja oikea-aikaisuus suhteessa palveluntarpeeseen (yhdenvertaiset palvelut).

Asiakkaan kohtaaminen palveluissa kokonaisuutena, "yhden luukun periaate" (vaikuttavuus).

SWOT

Mahdollisuudet

Yhteinen näkemys sidosryhmien kanssa: tärkeää panostaa nuoriin, nuoriin aikuisiin, lapsiperheisiin ja pariskuntiin - mahdollisuus löytää yhteisvoimin konkreettinen teema ja vaikuttavat toimenpiteet (vaikuttavuus).

Väestö kokee innovatiivisten ja tehokkaampien palveluiden kehittämisen tärkeäksi (taloudellinen kestävyys).

Henkilöstö, väestö ja sidosryhmät kokevat panostamisen ennaltaehkäisevään työhön keskeisenä tavoitteena (hyvinvointi, terveys ja turvallisuus)

Asiakkaiden omatoimijuuden vahvistaminen (taloudellinen kestävyys).

Uhat

Väestön luottamus hyvinvointialueen palveluihin heikkenee, jos tekoälyn hyödyntäminen ei lupauksista huolimatta nopeutta asiointia tai paranna palvelujen laatua (vaikuttavuus).

Kuulemisen ja osallisuuden kokemus ei toteudu.

Luottamuksen puute nakertaa väestön kokonaisturvallisuuden tunnetta ja kriisinkestävyttä (väestön hyvinvointi, terveys ja turvallisuus).

Yhteenveto keskeisistä
näkökulmista:

Mitkä asiat nousivat esiin?

Keskeiset näkökulmat 1/3

1. Hyvinvointialueen on panostettava ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin tulevaisuudessa entistä enemmän. Tämä koskee erityisesti nuoria, nuoria aikuisia, vanhempia ja lapsiperheitä.
2. Hyvinvointialueen tulee tehdä yhteistyötä kuntien kanssa sairauksien ennaltaehkäisemiseksi.
3. Peruspalveluihin ei panosteta tällä hetkellä riittävästi.
4. Väestö ei koe, että digitaaliset palvelut ja tekoäly parantaisivat palveluiden laatua tai nopeuttaisivat asiointia. Henkilöstö suhtautuu tekoälyn mahdollisuuksiin positiivisemmin kuin väestö.
5. Luottamusta hyvinvointialueen palveluihin on rakennettava yhteistyöllä, demokratialla ja asukkaita osallistaen.
6. Palveluiden valinnanvapautta on lisättävä.
7. Oma digiosaaminen koetaan riittäväksi hyvinvointialueen digitaalisten palveluiden käyttämiseen.
8. Hyvinvointialueen tulee tarjota palveluja tasa-arvoisesti myös niille, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää digitaalisia palveluita.
9. Palveluiden järjestämisessä on huolehdittava siitä, että kukaan ei jää palvelujärjestelmän ulkopuolelle.

Keskeiset näkökulmat 2/3

10. Hoitoon pääsyä on parannettava ja myös palvelun oikea-aikaisuutta suhteessa asiakkaan tarpeisiin on lisättävä.

11. Hyvinvoiva henkilöstö on edellytys strategisten tavoitteiden saavuttamisessa. Henkilöstön näkemykset esim. talouden säästökohteista on otettava huomioon, ja johdon on annettava tilaa ja aikaa kuulemiselle ja osallistamiselle.

12. Tasa-arvoa on vahvistettava vammaisten, sukupuolivähemmistöjen ja eri kieltä äidinkieltään puhuvien välillä. Palveluiden saavutettavuutta ja tasavertaisuutta on parannettava.

13. Asiakkaita on kuunneltava ja heidän omaa toimijuuttaan ja vastuunottoaan omasta hoidostaan on vahvistettava.

14. Hyvinvointialueen palveluiden on oltava innovatiivisia ja tehokkaampia.

15. Palveluiden saatavuutta on parannettava, erityisesti lähipalveluiden säilyttämistä ja saavutettavuutta syrjäseudulla.

Keskeiset näkökulmat 3/3

- 16. Hyvinvointialueen on välttämätöntä ennakoida aktiivisesti yhteiskunnallisia olosuhteita ja panostaa nykyistä enemmän varautumiseen palveluiden turvaamiseksi.
- 17. Hyvinvointialueen tulisi huomioida palveluiden saavutettavuus myös sellaisille joilla ei ole digitaitoja.
- 18. Asiakas tulisi kohdata palveluissa kokonaisuutena, eikä jakaa jokaisen oireen tutkimista eri ajanvarauksille, joihin kaikkiin on jonot.
- 19. Hyvinvointialueen talouden vakauttamiseksi ja palvelujen turvaamiseksi palveluja ei pidä keskittää enempää.
- 20. Tekoälyn käytön yleistyminen hyvinvointialueen palveluissa on luonnollinen kehityssuunta.
- 21. Hyvinvointialueen tulisi parantaa hoidon jatkuvuutta nimeämällä jokaiselle asiakkaalle omatyöntekijä.

Ryhmäkohtaisten näkemysten peilaus tavoiteaihioihin:

1. Vaikuttavat ja
asiakaslähtöiset palvelut
2. Turvallisuus ja hyvinvointi
osaavissa käsissä
3. Suomen paras julkinen
työpaikka

1. Vaikuttavat ja asiakaslähtöiset palvelut

Henkilöstön näkemykset	Väestön näkemykset	Sidosryhmien näkemykset
- Hyvinvointialueen palveluista tulee parempia ja vaikuttavampia digitalisaation ja tekoälyn avulla. - Hoitoon pääsyä on parannettava. - Palveluiden valinnan vapautta on lisättävä. - Peruspalveluihin ei panosteta riittävästi. - Palveluiden saatavuuden parantaminen, erityisesti lähipalveluiden säilyttäminen ja saavutettavuus syrjäseuduilla. - Tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden vahvistaminen sekä palveluiden että henkilöstön kohtelussa on monien vastaajien mielestä keskeistä. - yhteistyön ja moniammatillisen toiminnan merkitys painottuu palveluiden kehittämisessä ja tarjoamisessa. - Monet vastaajat korostavat ennaltaehkäisevien toimien merkitystä hyvinvoinnin edistämiseksi ja erikoissairaanhoidon tarpeen vähentämisessä. - Asiakaslähtöisyys ja asiakkaiden osallistaminen palveluiden suunnitteluun ja toteuttamiseen korostuvat useissa vastauksissa. - Hyvinvointialueen tulisi karsia sellaisia palveluja, joilla ei ole osoitettua vaikuttavuutta. - Asiakkaille ja potilaille pitäisi jakaa enemmän tietoa miten he voivat ottaa vastuuta omasta hoidosta. - Hyvinvointialueen on huomioitava palveluiden saavutettavuus myös sellaisille, joilla ei ole digitaitoja. - Henkilöstön hyvinvointi: Työntekijöiden kuuntelu ja osallistaminen päätöksentekoon. - Hyvinvointialueen tulisi parantaa hoidon jatkuvuutta nimeämällä jokaiselle asiakkaalle omatyöntekijä.	- Hyvinvointialueen on huomioitava palveluiden saavutettavuus myös sellaisille, joilla ei ole digitaitoja. - Digitalisaatio ja tekoäly eivät ole tae palveluiden paremmalle saatavuudelle ja vaikuttavuudelle. -Hoitoon pääsyä on parannettava. - Palveluissa ihminen tulisi kohdata kokonaisuutena, eikä ketjuttaa jokaisen oireen tutkimista eri aikavarauksille, joihin kuhunkin joutuu jonottamaan. - Peruspalveluihin ei panosteta riittävästi. - Hyvinvointialueen pitää panostaa peruspalveluihin (ei koeta tällä hetkellä riittäväksi). - Palvelut eivät ole oikea-aikaisia. - Palveluita ei saa karsia. Lähipalveluiden saatavuus on tärkeää. - Tasa-arvon vahvistaminen vammaisten, sukupuolivähemmistöjen ja eri kieltä äidinkielenään puhuvien välillä. Palveluiden saavutettavuuden ja tasavertaisuuden parantaminen. - Panostus ennaltaehkäisyyn ja nuorten mielenterveystyöhön. "Nuoret tietävät palveluista heikosti, ja heidän mielenterveytensä heikkenee. Nuoria ei ole mukana suunnittelemassa heitä koskevia asioita, vaan päätökset tehdään heidän puolestaan." - Palveluiden valinnan vapautta on lisättävä. - Hyvinvointialueen tulisi karsia sellaisia palveluja, joilla ei ole osoitettua vaikuttavuutta. - Asiakkaille ja potilaille pitäisi jakaa enemmän tietoa miten he voivat ottaa vastuuta omasta hoidosta. - Hyvinvointialueen tulisi parantaa hoidon jatkuvuutta nimeämällä jokaiselle asiakkaalle omatyöntekijä.	- Lähipalveluiden saatavuus on tärkeää kuntalaisille. Palveluiden tulee olla mahdollisimman lähellä asiakasta. - Erityisesti nuorten mielenterveyspalvelut ja matalankynnyksen palvelut. - Asukkaita ja asiakkaita kuullaan systemaattisesti, ja heidän tarpeensa huomioidaan palvelujen järjestämisessä. Kuntien ominaispiirteet, kuten väestörakenne ja pitkät välimatkat, otetaan huomioon. - Yhteistyö ja yhteiskehittäminen. - Digipalveluita on hyvä kehittää, mutta se ei voi olla ensisijainen palvelun muoto - Sote-palveluiden saatavuus ja toimivuus ovat keskeisiä kuntalaisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden kannalta. - Hyvinvointialueen ikääntyneiden, vammaisten sekä lapsiperheiden ja pariskuntien palvelut ovat tärkeitä. Näiden ryhmien tarpeet tulee huomioida palveluiden järjestämisessä.

2. Turvallisuus ja hyvinvointi on osaavissa käsissä

Henkilöstön näkemykset	Väestön näkemykset	Sidosryhmien näkemykset
• Hyvinvointialueen tulee panostaa sairauksia ennaltaehkäisevään työhön yhdessä kuntien kanssa • Koen, että hyvinvointialueen on välttämätöntä ennakoida aktiivisesti yhteiskunnallisia olosuhteita ja panostaa nykyistä enemmän varautumiseen palveluiden turvaamiseksi • Hyvinvointialueen tulisi entistä enemmän tehdä yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa ja näin hyödyntää siellä olevaa toimijuutta. • Hyvinvointialueen tulisi toimia vastuullisesti ja ja huomioida toimintansa sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristövaikutukset. • Työntekijöiden kuunteleminen ennen päätösten tekemistä ja päätösten teko yhdessä työntekijöiden kanssa.	• Hyvinvointialueen tulee panostaa sairauksia ennaltaehkäisevään työhön yhdessä kuntien kanssa. • Koen, että hyvinvointialueen on välttämätöntä ennakoida aktiivisesti yhteiskunnallisia olosuhteita ja panostaa nykyistä enemmän varautumiseen palveluiden turvaamiseksi. • Hyvinvointialueen tulisi entistä enemmän tehdä yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa ja näin hyödyntää siellä olevaa toimijuutta. • Hyvinvointialueen tulisi toimia vastuullisesti ja ja huomioida toimintansa sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristövaikutukset.	• Hyvinvointialueen tulisi entistä enemmän tehdä yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa ja näin hyödyntää siellä olevaa toimijuutta.

3. Suomen paras julkinen työpaikka

Henkilöstön näkemykset	Väestön näkemykset	Sidosryhmien näkemykset
• Hyvinvoiva henkilöstö on edellytys sille, että hyvinvointialue saavuttaa sille asetetut tavoitteet • Henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen nähdään tärkeänä strategisena kärkänä, jotta työntekijät voivat tarjota laadukasta hoitoa ja palveluita. • Hyvinvoiva henkilöstö on edellytys strategisten tavoitteiden saavuttamisessa. Henkilöstön näkemykset esim. talouden säästökohteista on otettava huomioon, ja johdon on annettava tilaa ja aikaa kuulemiselle ja osallistamiselle. • Päijät-Hämeen hyvinvointialueen pitäisi olla Suomen paras työpaikka.	• Hyvinvoiva henkilöstö on edellytys sille, että hyvinvointialue saavuttaa sille asetetut tavoitteet. • Päijät-Hämeen hyvinvointialueen pitäisi olla Suomen paras työpaikka	• Päijät-Hämeen hyvinvointialueen pitäisi olla Suomen paras työpaikka.

Miten osallisuutta mahdollistettiin?

Osallisuustoimenpiteiden toteutus ja kuulemistiedon törmäyttämisen prosessi

Toteutetut keskeiset toimenpiteet

Osallisuustoimenpiteiden vuosikello

Osallisuustoimenpiteiden toteutus

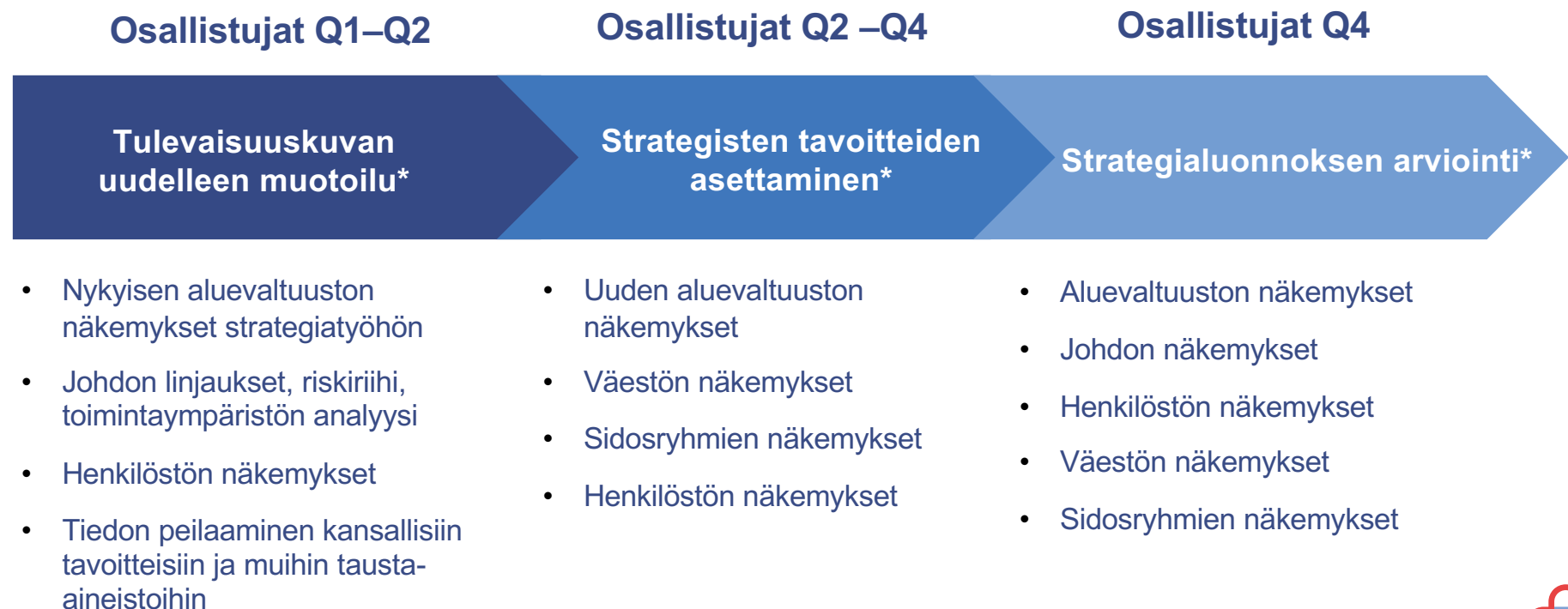
Strategian päivittämisen osallisuustoimenpiteitä kuvaa osallisuussuunnitelma. Osallisuussuunnitelma ohjaa strategiaproessin eri vaiheissa Päijät-Hämeen hyvinvointialueen päättäjien, henkilöstön, väestön ja sidosryhmien kuulemista ja osallistamista. Suunnitelman kantavana teemana on **strategian tekeminen yhdessä**. Strategian valmistelun lähtökohtana on, että strategian päivittäminen tapahtuu yhteiskehittämällä.

Päättäjien, asukkaiden, johdon ja henkilöstön kuulemisen ja osallistumisen mahdollisuuksia on toteutettu erilaisilla menetelmillä Osallisuustoimenpiteiden vuosikellon mukaisesti. Diassa 17 on kuvattu kuulemistiedon törmäyttämisen prosessi, miten osallistumistoimenpiteet kulkevat strategian valmistelun eri vaiheissa. Diasta 18 löytyy keskeiset toimenpiteet, joista tulosten yhteenveto ja johtopäätökset ovat rakentuneet. Kuulemisen ja osallistamisen toimenpiteet ovat muotoutuneet myös strategian valmistelutyön edetessä.

Toimenpiteissä onnistumista arvioidaan strategiahankkeen loppuraportoinnin yhteydessä.

Kuulemistiedon törmäyttämisen prosessi 2025

*Hyödynnetään tukiälyä strategiaprosessin eri vaiheissa

Osallisuustoimenpiteet 27.6. mennessä

Hyvinvointialueen sisäinen
some: Strategiaa reilusti
–yhteisö (nostot, kyselyt,
äänestykset) henkilöstölle
1/2025 alkaen

Henkilöstökysely
23.1.-12.2.

Sidosryhmäkysely
18.3.- 4.4.

Järjestöjen työpaja
Kumppanuusfoorumilla
15.4.

Strategiakysely
vaikuttamistoimielimille
14.4 - 28.4.

Strategiakysely
asukkaille ja
henkilöstölle 6.-19.5.

Henkilöstön
strategiakilpailu 5-
8/2025

Pop up asukkaille
Olka-pisteellä 9.6.

- Lisäksi edellisen kauden valtuustolle järjestettiin Learning Cafe, jossa arvioitiin nykyistä strategiaa ja saatiin terveiset uudelle valtuustolle.

Osallisuustoimenpiteiden vuosikello 2025

